

בדבר זה.
מתרצת הגמרא: אָמַרְי – אמרו בני הישיבה, לא כדברין שבאמירת
'ימין' חלה שבועה משום שסמוכה היא בפסוק ל'שבועה', אלא
משום ד'ימין' גופיה אִקְרִי שְׁבוּעָה – המלה 'ימין' עצמה היא לשון
שבועה. וראיה לכך, דְתַנְיָא, מַנִּין לְאוּמַר שְׁלֵא אוּכַל כַּכר זו',
שְׁהִיא שְׁבוּעָה, שְׁנַאמַר (יעשיה סב ח) 'נִשְׁבַּע ה' בְּיַמִּינוּ' – הקדוש ברוך
נשבע במלה 'ימין', הרי ש'ימין' לשון שבועה היא. וּמַנִּין לְאוּמַר
'שְׁמַאל שְׁלֵא אוּכַל כַּכר זו', שְׁהִיא שְׁבוּעָה, שְׁנַאמַר בהמשך הפסוק
'וְבוֹרֵעַ עִזוּ', וכיון שהזכיר הכתוב בתחילה ימין, אם כן 'זרוע עוזו'
הוא שמאל:

משנה

המשנה מלמדת שהמקבל אפילו אחד מאיסורי נזיר, חלים עליו
כל דיני נזירות.
האומר 'הריני נזיר מן התרצנים' – מגרעיני הענבים, ומן הנגים – או
מקליפות הענבים, ומן התגלחת – שלא יגלה שערותיו, ומן
הפומקא – שלא יטמא למת, כיון שנדר נזירות בכל אחד מאלו הרי
זה נזיר, כאילו אמר 'הריני נזיר' סתם, וְכָל דְקָדְשֵׁי נְזִירוּת עָלָיו –
ובל דיני הנזירות חלים עליו:

גמרא

הגמרא מבארת שנחלקו תנאים בדין המשנה: מְתַנִּיתִין – דין
המשנה שהמקבל עליו אחד מאיסורי הנזירות, חלים עליו כל
איסורי נזיר, הוא דְלֵא כְרַבִּי שְׁמַעוֹן, דְתַנְיָא, רַבִּי שְׁמַעוֹן אוּמַר, אִינוּ
הַיָּב נְזִירוּת עַד שִׁידוּר מְבוּלָם – עד שיקבל עליו בלשון הכוללת
את כל האיסורים. וְרַבְּנָן אָמְרִי, אֲפִילוּ לֹא נִזְר אֱלָא בְּחַד מְנַהוֹן –
אפילו אם לא קיבל נזירות אלא מאחד מהאיסורים, הוּי נִזְר לגבי
כל דיני הנזירות. נמצא שהמשנה כרבנן ולא כרבי שמעון.
הגמרא מבארת את המחלוקת: מַאי מְעָמָא דְרַבִּי שְׁמַעוֹן שאינו
נאסר בהכל עד שידור מכולם. אָמַר קְרָא (במדבר ו ד) 'מִכָּל אֲשֶׁר
יַעֲשֶׂה מִנְּפֶן הַיּוֹן מִתְרַצְנִים וְעַד זֶה לֹא יֵאבָל', ומלשון 'מכל' למד רבי
שמעון שנעשה נזיר רק אם כלל בקבלתו את כל איסורי הנזיר.
שואלת הגמרא: וְרַבְּנָן מַאי מְעָמָא שנעשה נזיר בכל אף אם פירט
בקבלתו רק חלק מאיסורי הנזירות. משיבה הגמרא: אָמַר קְרָא (שם
א ו) 'מִיָּו וְשִׁכָר וְיַד', ובמה שפירט הכתוב איסור בין ושכר, נוסף
על מה שנכלל איסורם ב'מכל אשר יעשה מגפן היין' בא ללמדנו
שאפילו אם פירש בדבריו שמקבל נזירות רק לענין אחד
מהאיסורים, חלה עליו נזירות גמורה.
מקשה הגמרא: וְרַבִּי שְׁמַעוֹן נָמִי בְּתַנְיָא 'מִיָּו וְשִׁכָר וְיַד', ומדוע
כפלה התורה את איסורם. מתרצת הגמרא: הָהוּא מִיָּבַע לִיה
לְאִסוּר יוֹן מִיָּבַע כִּינֵן הַרְשוּת – יתור הכתוב מלמד שהמקבל עליו
נזירות, נאסר אפילו ביין של מצוה.
ומבארת הגמרא: יין של מצוה מַאי הִיא – מה הוא, אם תאמר
שהכוונה ליין של קְדוּשָׁתָא וְאֲבָדְלָתָא – קידוש והבדלה, והוצרך
הפסוק ללמדנו שנאסר על הנזיר לשנותו,

וְרַבְּנָן החולקים על רבי מאיר ואומרים שהאומר 'הרי עלי
ציפורים' אינו נזיר, כְּכַרִּי, לֹא מְתַפְּסִים אִינִישׁ בְּמִידֵי דְקָמִיף לִיה – אין
דרכו של אדם לקבל על עצמו נזירות בדרך זו, ובודאי שלא היתה
דעתו לכך.
ביאור אחר בטעמו של רבי מאיר: רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר, דְכּוֹלָא עָלְמָא לֹא
מְתַפְּסִים – בין לדעת רבנן ובין לדעת רבי מאיר, אין דרכו של אדם
לנדור במלה מטוימת ולהסתמך על המלה הסמוכה לה. אֲלָא הָיִינוּ
מְעָמָא דְרַבִּי מַאִיר, מְשוּם דְהִיִּישְׁנָן שְׁמָא צְפוּרִי נִזְר מְמַא קִיבַל עָלָיו
– שחוששים שהתכוין לקבל על עצמו דבר שמחמתו הוא יכול
להגיע לידי חיוב הקרבת ציפורים, והיינו נזירות, שכן נזיר שנשטמא
מביא שתי ציפורים לטהרות.
מקשה הגמרא: מַכְרִי חִיִּישְׁנָן קְאָמַר – מאחר שרבי יוחנן אמר רק
שיש חשש שכוונתו להיות נזיר, אם כן מדוע חלה עליו נזירות,
הרי יש להסתפק דְלֵמָא צְפוּרִי נִדְבָה קִיבַל עָלָיו – שמא קיבל על
עצמו להביא תורים או בני יונה לעולת נדבה. מתרצת הגמרא: אִם
כֵּן – אם היתה כוונתו לנדבה, הָרִי עָלֵי קוֹן מְכַעֵי לִיה – היה עליו
לומר 'הרי עלי קו', שהרי כך דרך בני אדם לומר כשמנדבים עולת
העוף, וכיון שלא אמר כך ברור לנו שלנזירות נתכוין.
מקשה הגמרא על שיטת רבי מאיר: וְדְלֵמָא הָרִי עָלֵי צְפוּרִי מְצוּדַע
קְאָמַר – שמא נתכוין לקבל על עצמו להביא ציפורים עבור
מצורע המחויב בהם לצורך טהרתו, ולא לקבל נזירות. מתרצת
הגמרא: מדובר בְּגוֹן שְׁהִיה נִזְר עוֹבֵר לְפָנָיו בשעה שאמר 'הרי עלי
ציפורים', ומוכח שהתכוין לנזירות.
מקשה הגמרא: וְדְלֵמָא – שמא היה העובר לפניו נזיר מְמַא,
וְלְפָנָיו מִן קְרַבְנֵיתוּ קְאָמַר על ידי שהוא יביאם במקומו. מתרצת
הגמרא: מדובר בְּגוֹן שְׁהִיה נִזְר מְהוּר עוֹבֵר לְפָנָיו, והנודר ידע שזו
טהור הוא, ובודאי נתכוין להיות נזיר, שהרי אין על הטהור חיוב
קרבתו.
הגמרא דנה מה הנפקא מינה בין ביאור ריש לקיש לביאורו של
רבי יוחנן בדעת רבי מאיר. שואלת הגמרא: מַאי בִּינְיָהוּ – במה
נחלקו שני הפירושים. ומשיבה, אִיבָא בִּינְיָהוּ בְּגוֹן דְאָמַר 'צִיפּוּרִין
הַפְּמוּכִין לְשַׁעַר עָלֵי', שלפי רבי יוחנן, אִף עַל גַּב דְאָמַר הָכִי, והדעת
נוטה שיקבל על עצמו ציפורים השייכים למצוה התלויה בשער,
דהיינו נזירות, מכל מקום דווקא אִי נִזְר עוֹבֵר לְפָנָיו בשעת הנדר,
אִין – חלה עליו נזירות, וְאִי לֹא הִיה נִזְר עוֹבֵר לְפָנָיו, לֹא חלה עליו
נזירות, וְלְפִי רַבִּי שְׁמַעוֹן בָּן לְקִישׁ, אִף עַל גַּב דְאִין נִזְר עוֹבֵר לְפָנָיו
חלה עליו נזירות מטעם הסמיכות.
הזכר לעליו נזירות מטעם הסמיכות. וְרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר, דְהוּא
מקשה הגמרא: מַי אִיבָא לְמַאן דְאָמַר לֹא מְתַפְּסִים אִינִישׁ בְּמִידֵי לְתַא
דְקָמִיף לִיה – וכי יש מי שסובר שאין דרך בני אדם לנדור במלה
מטוימת, ולהתכוין למלה הסמוכה לה בפסוק, וְהַתְנִיא, הָאוּמַר 'מִיָּו
שְׁלֵא אוּכַל כַּכר זו', הָרִי זו שְׁבוּעָה, ואם עבר על שבועתו ואכל,
לוקה. ומבארת הגמרא, מַאי מְעָמָא שלשון 'ימין' נחשבת שבועה,
לֹא – האם לא משום ש'ימין' סמוכה בפסוק ל'שבועה' דְתַנְיָא
(דניאל יב א) 'וְהָיָה מִיָּו וְשִׁמְשֵׁמֶל וְאֵל הַשָּׁמַיִם וְיִשְׁבַּע בְּחֵי הַעוֹלָם',
והאומר 'ימין' מתכוין למלה הסמוכה. ואם כן קשה איך נחלקו

אגרות קודש

ב"ה, ה' אלול, תש"כ
ברוקלין.
שלום וברכה!

... ולשאלתו בענין תספורת וכו', - הנה כיון שלא שמעתי בזה הוראה מפורשת, יש צדדים לכאן
ולכאן, ולכן יברר מנהג אג"ש בזה, אצל רבני אג"ש היודעים הנהגה בפועל מחסידיהם הזקנים, והרי
מעשה רב...